

Č.j. S 273/06-21087/06/610

V Brně dne 30. listopadu 2006

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení sp. zn. S 273/06, zahájeném dne 22. září 2006 z moci úřední dle § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, ve spojení s § 21 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, s účastníkem řízení - společností **ČEZ, a.s.**, se sídlem Duhová 2/1444, Praha 4, IČ 452 74 649, ve věci možného porušení § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, které Úřad pro ochranu hospodářské soutěže spatřoval ve stanovení rozdílných podmínek ve smlouvách uzavřených mezi společností ČEZ, a.s., se sídlem Duhová 2/1444, Praha 4, IČ 452 74 649, a jejími dodavateli hnědého uhlí pro výrobu elektrické energie v elektrárnách, upravujících bez objektivně ospravedlnitelných důvodů odlišně cenový vzorec, na základě něhož dochází k určení ceny hnědého uhlí dodávaného do společnosti ČEZ, a.s., se sídlem Duhová 2/1444, Praha 4, IČ 452 74 649, a to od 1. ledna 2006, vydává v souladu s § 67 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, toto:

r o z h o d n u t í :

- I. Účastníku řízení, společnosti ČEZ, a.s., se sídlem Duhová 2/1444, Praha 4, IČ 452 74 649, se dle § 11 odst. 3 zákona 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, se ukládá splnění následujících opatření, která navrhl pro zajištění ochrany hospodářské soutěže a odstranění závadného stavu na relevantním trhu:**

1. Společnost ČEZ, a.s., se sídlem Duhová 2/1444, Praha 4, IČ 452 74 649, se zavazuje uzavřít nejpozději do 31.1.2007 smluvní Dodatek ke Střednědobé kupní smlouvě se společností Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s., se sídlem Staré náměstí 69, Sokolov, IČ 263 48 349, ve kterém bude zapracován cenový vzorec odvozující změnu ceny uhlí od změny ceny elektrické energie tak, jak je obdobně sjednán s ostatními hnědouhelnými společnostmi v následujícím znění:

Cena paliva bude stanovena především dohodou smluvních stran. Pokud při vzájemném jednání nebude dosaženo dohody o ceně pro příslušné období, bude cena stanovena podle následujícího vzorce:

[...obchodní tajemství ...],

2. společnost ČEZ, a.s., se sídlem Duhová 2/1444, Praha 4, IČ 452 74 649, se zavazuje uzavřít nejpozději do 31.1.2007 Dodatek Střednědobé kupní smlouvy se společností Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s., se sídlem Staré náměstí 69, Sokolov, IČ 263 48 349, ve kterém obě smluvní strany dohodnou pro tento rok konkrétní množství, rozdělení množství v příslušné jakostní kategorii dodávek a odběrů paliva ze společnosti Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s., se sídlem Staré náměstí 69, Sokolov, IČ 263 48 349, na jednotlivé elektrárny společnosti ČEZ, a.s., se sídlem Duhová 2/1444, Praha 4, IČ 452 74 649, případně další dílčí změny či doplnění Střednědobé kupní smlouvy podle dohody obou smluvních stran. Součástí dodatku bude i úprava ceny dle výše uvedeného vzorce, a to přepočtem ceny k 31.12.2005 [...obchodní tajemství ...]. Takto stanovená cena bude zároveň výchozí cenou pro stanovení ceny roku 2007 přepočtem dle vzorce,
 3. společnost ČEZ, a.s., se sídlem Duhová 2/1444, Praha 4, IČ 452 74 649, se zavazuje uzavřít nejpozději do 31.1.2007 se Sokolovskou uhelnou, právní nástupce, a.s., se sídlem Staré náměstí 69, Sokolov, IČ 263 48 349, dlouhodobou kupní smlouvu na dobu do vyuhlení dolů.
- II.** O splnění nápravných opatření obsažených v části I. výroku tohoto rozhodnutí, je společnost **ČEZ, a.s.**, se sídlem Duhová 2/1444, Praha 4, IČ 452 74 649, povinna písemně informovat Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve lhůtě **do 30 dnů po jejich realizaci, nejpozději však do 28.2.2007.**
- III.** Správní řízení sp. zn. S 273/06, vedené ve věci možného porušení § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, s účastníkem řízení – společností **ČEZ, a.s.**, se sídlem Duhová 2/1444, Praha 4, IČ 452 74 649, se dle § 11 odst. 3 téhož zákona, **zastavuje.**

Odůvodnění:

- (1) Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) obdržel dne 1.3.2006 k šetření podnět sp. zn. P 170/06 (viz str. spisu 1-49 sp. zn. P 170/06) podaný společností Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. se sídlem Staré náměstí 69, Sokolov, IČ 263 48 349 (dále jen „SU“ nebo „stěžovatel“), ve věci možného zneužití dominantního postavení ze strany společnosti ČEZ, a.s., se sídlem Duhová 2/1444, Praha 4, IČ 452 74 649 (dále jen „ČEZ“ nebo „účastník řízení“), které dle stěžovatele „spočívá v uplatňování rozdílných podmínek

při shodném nebo srovnatelném plnění vůči společnosti SU, a to ve srovnání s ostatními producenty hnědého uhlí v České republice,“ kterými jsou společnost Severočeské doly a.s., se sídlem Boženy Němcové 5359, Chomutov, IČ 499 01 982 (dále jen „**SD**“), a společnost Mostecká uhelná a.s., se sídlem V. Řezáče 315, Most, IČ 272 61 824 (dále jen „**MU**“), „*čímž se cítí být společnost SU v hospodářské soutěži znevýhodňována.*“ Ve stížnosti poukazuje společnost SU na skutečnost, „*že společnost ČEZ, jako dominantní odběratel hnědého energetického uhlí, neuplatňuje vůči všem svým dodavatelům této suroviny stejné podmínky, které spočívají zejména v cenových ujednáních smluv týkajících se dodávek hnědého energetického uhlí a dále v délce období platnosti smluv na dodávky hnědého energetického uhlí.*“

- (2) Ze stěžovatelova podání vyplynulo, že v současné době dodává společnost SU společnosti ČEZ hnědé energetické uhlí na základě Kupní smlouvy na prodej a koupi hnědého energetického uhlí v letech 2005-2009, ev. č. 227 338, ze dne 8.12.2004 (dále jen „**Smlouva s SU**“) – (viz str. spisu 9-38 sp. zn. P 170/06). Společnost SU ve své stížnosti uvedla, že se dne 14.9.2005 obrátila na společnost ČEZ se žádostí o změnu Smlouvy s SU, případně o uzavření smlouvy nové, ve smyslu upravení cenových vzorců a délky platnosti a účinnosti Smlouvy s SU tak, aby odpovídala tato smlouvám uzavřeným se společnostmi SD a MU. Výsledkem žádosti společnosti SU o změnu Smlouvy s SU byl návrh ze strany společnosti ČEZ na uzavření Smlouvy o zajištění dodávek hnědého uhlí, která by měla platit v letech 2006-2030, s účinností od 1.1.2006 (viz str. spisu 42-48 sp. zn. P 170/06). Společnost SU dospěla k závěru, že tento návrh Smlouvy o zajištění dodávek hnědého uhlí z hlediska určení cenového vzorce odpovídá smluvním úpravám společnosti ČEZ, jež má uzavřeny se společnostmi SD a MU, avšak vzhledem k období platnosti případné nové kupní smlouvy bylo navrženo pouze období střednědobé, nikoliv dlouhodobé (jako je tomu u společností SD a MU). Smlouva s SU je uzavřena na období let 2005-2009 (s účinností od 1.1.2005 do 31.12.2009), nová kupní smlouva by měla být, dle návrhu Smlouvy o zajištění dodávek hnědého uhlí, uzavřena s účinností od 1.1.2006 do 31.12.2010, přičemž však do konce roku 2009 včetně by nadále platily cenové podmínky obsažené v současné Smlouvě s SU, která dle stěžovatele znamená podstatné znevýhodnění společnosti SU oproti společnostem SD a MU.
- (3) V rámci šetření uvedeného podnětu se dne 9.3.2006 Úřad obrátil na společnost ČEZ se Žádostí o poskytnutí informací a podkladů (viz str. spisu 51-52 sp. zn. P 170/06), na kterou bylo ze strany společnosti ČEZ reagováno dne 15.3.2006 dopisem, jehož příloha byla tvořena následujícími fotokopii dokumentů (viz str. spisu 53-143 sp. zn. P 170/06):
- Střednědobá kupní smlouva ev.č. 255 272 ze dne 20.12.2005 na dodávky a odběry hnědého energetického uhlí v letech 2006-2010 (dále jen „**Smlouva s SD**“), včetně Dodatku č. 1 Smlouvy s SD ze dne 20.12.2005, uzavřená se společností SD,
 - Smlouva s SU, včetně Dodatku č. 1 Smlouvy s SU ze dne 23.9.2005, uzavřená se společností SU; návrh Smlouvy o zajišťování dodávek hnědého uhlí mezi společnostmi SU a ČEZ,
 - korespondence¹ mezi společnostmi ČEZ a SU, vztahující se k uzavírání v současnosti platné Smlouvy s SU,
 - přehled procentních podílů jednotlivých dodavatelů na celkových předpokládaných dodávkách hnědého uhlí v roce 2006.

¹ Celková korespondence mezi společnostmi ČEZ a SU ohledně projednání textu současně platné Smlouvy s SU čítá celkem 5 dopisů.

- (4) V reakci na odpověď společnosti ČEZ si Úřad vyžádal dopisem ze dne 21.3.2006 (viz str. spisu 144-145 sp. zn. P 170/06) doplnění jí poskytnutých podkladů a informací ze dne 15.3.2006. Dne 27.3.2006 obdržel Úřad od společnosti ČEZ dopis, jehož příloha obsahovala následující fotokopie dokumentů (viz str. spisu 149-268 sp. zn. P 170/06):
- Střednědobá kupní smlouva ev.č. 245 451, na prodej hnědého energetického uhlí v roce 2006-2012, uzavřená se společností Czech Coal, a.s., se sídlem Jankovcova 1566/2b, Praha 7, IČ 257 64 284 (dále jen „**Czech Coal**“), dne 1.7.2005 (dále jen „**Smlouva s MU**“), včetně Ročního dodatku č. 1/2006 Smlouvy s MU ze dne 27.12.2005,
 - Dohoda mezi ČEZ, a.s. a Mosteckou uhelnou společností, a.s., právní nástupce, ze dne 1.7.2005 (dále jen „**Dohoda s MU**“),
 - dopis společnosti MU ze dne 4.7.2005 obsahující oznámení právního nástupnictví zaniklé společnosti Mostecká uhelná společnost, právní nástupce, a.s.,
 - Smlouva o uzavření budoucích kupních smluv ze dne 4.12.1997, včetně jejího Dodatku č. 1 ze dne 25.5.2005, uzavřená se společností SD,
 - znění vzorců, upravujících výpočet ceny za dodávky hnědého energetického uhlí, u společností MU, SD a SU, a to za období let 2000-2005.
- (5) Na základě posouzení obdržených fotokopií smluv, které má společnost ČEZ uzavřeny se svými smluvními partnery dodávajícími hnědé energetické uhlí a obdržené korespondence, jež proběhla mezi společností ČEZ a společností SU ohledně dodávek hnědého energetického uhlí od společnosti SU společnosti ČEZ, Úřad identifikoval možné porušení ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon**“), které spatřoval ve stanovení rozdílných podmínek ve smlouvách uzavřených mezi společností ČEZ a jejími dodavateli hnědého uhlí pro výrobu elektrické energie v elektrárnách. Dopisem ze dne 25.4.2006 (viz str. spisu 269-270 sp. zn. P 170/06) byla společnost ČEZ požádána o podání vysvětlení a zdůvodnění rozdílů obsažených ve smluvních úpravách, které má společnost ČEZ uzavřeny se svými smluvními partnery dodávajícími hnědé energetické uhlí. Společnost ČEZ se k výše uvedené žádosti vyjádřila dopisem ze dne 2.5.2006 (viz str. spisu 271-272 sp. zn. P 170/06), v němž uvedla důvody rozdílnosti podmínek obsažených ve smlouvách o prodeji a koupi hnědého energetického uhlí, které má společnost ČEZ uzavřeny se společnostmi MU, SU a SD (dále též „**hnědouhelné společnosti**“ nebo „**důlní společnosti**“).
- (6) Dopisem ze dne 22.5.2006 (viz str. spisu 273-274 sp. zn. P 170/06) Úřad sdělil společnosti ČEZ, že i nadále spatřuje možné protisoutěžní jednání společnosti ČEZ ve zde jím uvedených skutečnostech, které jsou obsahem střednědobých smluv uzavřených mezi společností ČEZ a jednotlivými hnědouhelnými společnostmi. Dne 29.5.2006 obdržel Úřad od společnosti ČEZ dopis obsahující vyjádření společnosti ČEZ k rozdílnosti jednotlivých smluvních úprav (viz str. spisu 279-282 sp. zn. P 170/06).
- (7) Z obdržených informací a proběhlých jednání se společností ČEZ (19.7.2006) i se společností SU (17.8.2006), jejichž předmětem bylo projednání uplatňování rozdílných podmínek při shodném nebo porovnatelném plnění vyplývajících z v současnosti platných smluv o prodeji a koupi hnědého energetického uhlí, získal Úřad výraznou indicii pro porušení zákona a dne 22.9.2006 zahájil správní řízení z moci úřední pod sp. zn. 273/06 s účastníkem řízení ve věci možného porušení § 11 odst. 1 zákona. Možné porušení § 11 odst. 1 zákona Úřad spatřoval ve stanovení rozdílných podmínek ve smlouvách uzavřených mezi společností ČEZ a jejími dodavateli hnědého uhlí pro výrobu elektrické energie v elektrárnách, upravujících

bez objektivně ospravedlnitelných důvodů odlišně cenový vzorec, na základě něhož dochází k určení ceny hnědého uhlí dodávaného do společnosti ČEZ, a to od 1. ledna 2006. Současně Úřad vyzval účastníka řízení k navržení nápravných opatření.

- (8) V rámci 15 denní lhůty dle § 11 odst. 4 zákona, kdy účastník řízení mohl Úřadu písemně navrhnout opatření, která budou dostatečná pro ochranu hospodářské soutěže a jejichž splněním by byl odstraněn závadný stav, obdržel Úřad dne 9.10.2006 dopis obsahující návrh nápravných opatření (dále také „**Návrh opatření**“) - (viz str. spisu 2-5 sp. zn. S 273/06).
- (9) Za účelem zjištění stavu věci Úřad provedl dne 31.10.2006 ústní poskytnutí informací ze strany společnosti SU a dne 2.11.2006 ústní jednání s účastníkem řízení.
- (10) Účastníku řízení bylo dne 2.11.2006 (po skončení ústního jednání) umožněno vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům rozhodnutí ve smyslu § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění. Zástupci účastníka řízení² neměli námitky k podkladům pro rozhodnutí ani ke způsobu předložení spisové dokumentace.
- (11) Dne 13.11.2006 obdržel Úřad formulačně upřesněný Návrh opatření navržených Úřadu dne 9.10.2006. Úřad, po posouzení navržených opatření, tato shledal dostačujícími k nápravě závadného soutěžního stavu a opatření v navrhované podobě přejal do výroku tohoto rozhodnutí.
- (12) Dopisem Úřadu ze dne 20.11.2006 (viz str. spisu 24 sp. zn. S 273/06) bylo účastníku řízení oznámeno prodloužení lhůty pro rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 80 odst. 6 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění. Důvodem pro prodloužení lhůty pro vydání rozhodnutí bylo zakomponování návrhu nápravných opatření do samotného rozhodnutí, a to tak, aby plně korespondoval se závazkem účastníka řízení, obsaženém v dopise ze dne 13.11.2006.

Charakteristika účastníka řízení

- (13) **ČEZ** je českou elektroenergetickou společností vzniklou v roce 1992 vyčleněním části majetkové podstaty dřívějších Českých energetických závodů. Společnost ČEZ je zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 1581.
- (14) Hlavním předmětem podnikání společnosti ČEZ, popř. jejích dceřiných společností je výroba, distribuce a dodávky elektrické energie obchodníkům s elektrickou energií a konečným spotřebitelům, poskytování podpůrných služeb elektrizační soustavě, a to zejména v České republice, nicméně působí i v jiných zemích střední a jihovýchodní Evropy. Dále pak skupina ČEZ představuje jednoho ze tří největších výrobců a dodavatelů tepelné energie v České republice. Prostřednictvím své dceřiné společnosti SD představuje i nejvýznamnější společnost těžící v České republice hnědé uhlí.

Relevantní trh

- (15) Skupina ČEZ je největším výrobcem elektrické energie v České republice, její instalovaná výrobní kapacita v roce 2005 byla cca 12 298 MW, což při celkové instalované výrobní kapacitě v České republice představuje cca 71 % podíl. V roce 2005 pak společnost ČEZ vyrobila 60 016 GWh elektrické energie, což při celkovém množství elektrické energie v České republice ve výši 82 579 GWh představuje cca 73 % podíl na českém trhu výroby elektrické energie.
- (16) K výrobě elektrické energie používá společnost ČEZ několik druhů paliv, nejvýznamnějším zdrojem pro výrobu elektrické energie je uhlí, kdy instalovaný výkon uhelných elektráren představuje 53% podíl na celkovém instalovaném výkonu společnosti ČEZ, přičemž velkou

² Plné moci založeny ve spisu sp. zn. S 273/06 na str. 17-18.

většinu z těchto uhelných elektráren představují elektrárny spalující hnědé uhlí. Rovněž na skutečné výrobě elektrické energie společnosti ČEZ v roce 2005 tvořila elektrická energie z uhelných elektráren podíl dosahující 55 %. Druhým nejvýznamnějším zdrojem jsou jaderné elektrárny společnosti ČEZ (JT Temelín a JT Dukovany), kdy podíl těchto elektráren na celkovém instalovaném výkonu společnosti ČEZ představuje cca 31 %, na celkové výrobě společnosti ČEZ pak 41 %. Dalšími méně využívanými zdroji jsou vodní, větrná či sluneční energie.

- (17) V České republice bylo v roce 2005 vytěženo cca 48,7 mil. tun hnědého uhlí, přičemž na trhu těžby hnědého uhlí jsou v současné době v České republice činné tři společnosti – SD, MU a SU. Nejvýznamnější hnědouhelnou společností je SD, která v roce 2005 vytěžila 22,2 mil. tun hnědého uhlí (méně než 46 %), množství hnědého uhlí vytěženého v roce 2005 společností MU činilo cca 16,2 mil. tun (méně než 34 %), společnost SU pak v roce 2005 získala cca 10,3 mil. tun hnědého uhlí (více než 21 %). Z celkového množství hnědého uhlí vytěženého v České republice bylo vyvezeno do zahraničí pouze cca 1 %, tzn. cca 0,5 mil. tun, dovoz pak představoval množství výrazně menší než 1 % celkové spotřeby hnědého uhlí v České republice.
- (18) Mezi nejdůležitější subjekty poptávající hnědé uhlí v České republice jsou společnosti vyrábějící elektrickou a tepelnou energii, dále pak velké průmyslové podniky a dále pak municipální spotřebitelé, kteří odebírají hnědé uhlí pro účely topení. Jednoznačně nejvýznamnějšího odběratele hnědého uhlí v České republice pak tvoří společnost ČEZ, která sama spotřebuje více jak 28 mil. tun hnědého uhlí, což představuje cca 60 % celkové těžby hnědého uhlí v České republice. Společnost ČEZ odebírá od všech tří českých těžebních společností, přičemž na jejích celkových prodejkách hnědého uhlí nákup společnosti ČEZ představuje velmi významný podíl. Od společnosti SD odebírá společnost ČEZ [...obchodní tajemství ...] tun hnědého uhlí, což představuje [...obchodní tajemství ...] podíl na celkovém prodeji společnosti SD. Společnost MU dodává společnosti ČEZ [...obchodní tajemství ...] tun hnědého uhlí, přičemž toto množství tvoří [...obchodní tajemství ...] celkových prodejů společnosti MU, společnost SD pak v roce 2005 prodala společnosti ČEZ [...obchodní tajemství ...] tun hnědého uhlí, toto množství pak představuje [...obchodní tajemství ...] na celkové těžbě společnosti SU a cca 35 % na celkových prodejkách této společnosti, neboť společnost SU spotřebovává značnou část své produkce hnědého uhlí (cca 4 mil. tun) pro vlastní výrobu elektrické energie a tepla.
- (19) Z výše uvedených informací vyplývá skutečnost, že společnost ČEZ, jakožto nejvýznamnější výrobce elektrické energie v České republice, zaujímá velmi důležité postavení na poptávce po hnědém uhlí.
- (20) K tomu, aby mohl Úřad správně posoudit, zda dochází ke zneužívání dominantního postavení na trhu nějakým jeho účastníkem, je nezbytné především vymezit relevantní trh, na kterém se projevují účinky jednání dotčeného účastníka. Za relevantní trh je pak považován trh zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.
- (21) Podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona má dominantní postavení na trhu soutěžitel nebo společně více soutěžitelů (společná dominance), kterým jejich tržní síla umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na jiných soutěžitelích nebo spotřebitelích. Podle odstavce 2 téhož ustanovení zákona Úřad posuzuje tržní sílu podle hodnotového vyjádření zjištěného objemu dodávek nebo nákupu na trhu daného zboží (tržní podíl) dosaženého soutěžitelem nebo soutěžiteli se společnou dominancí v období, které je zkoumáno podle tohoto zákona a podle dalších ukazatelů, zejména podle hospodářské a finanční síly soutěžitelů, právních nebo

jiných překážek vstupu na trh pro další soutěžitele, stupně vertikální integrace soutěžitelů, struktury trhu a velikosti tržních podílů nejbližších konkurentů. Dle § 10 odst. 3 zákona nebude-li pomocí uvedených ukazatelů prokázán opak, má se za to, že dominantní postavení nezaujímá soutěžitel, který ve zkoumaném období dosáhl na trhu menší než 40 % tržní podíl.

- (22) V předmětném správním řízení se Úřadem napadené jednání společnosti ČEZ dotýká zejména oblasti hnědého uhlí. Kromě výroby elektrické energie v elektrárnách je hnědé uhlí rovněž určeno pro výrobu tepla a elektrické energie v teplárnách či průmyslových podnicích, dále slouží k lokálnímu vytápění. S ohledem na různé koncové uživatele, rozdíly ve výrobě, v kvalitě, různé způsoby zásobování konkrétních zákazníků a rozdílné ceny je třeba celkový trh s hnědým uhlí dále rozdělit na tři subtrhy, a to subtrh hnědého uhlí užívaného pro výrobu elektřiny v elektrárnách, subtrh hnědého uhlí pro velké průmyslové podniky a teplárny a subtrh hnědého uhlí pro komunální sféru, obyvatelstvo a malé průmyslové podniky.
- (23) K výrobě elektřiny v uhelných elektrárnách se využívá i uhlí černé, nicméně toto je nezaměnitelné s uhlím hnědým vzhledem k technologii spalovacího procesu. Přechod na jiný druh uhlí by byl možný s vynaložením značných investic a času potřebného pro úpravy technologie spalování uhlí. Kromě toho je pro hnědé uhlí charakteristická nižší výhřevnost (na jednotku hmotnosti) oproti uhlí černému, což způsobuje vysoký poměr dopravních nákladů vůči celkovým nákladům na pořízení uhlí. Hnědé uhlí určené pro výrobu elektřiny v elektrárnách se z tohoto důvodu zpravidla přepravuje pouze na krátké vzdálenosti, což prokazuje vysoká koncentrace tepelných elektráren v blízkosti pánevních oblastí. Přímá soutěž mezi oběma druhy uhlí je možná pouze v případě, že se oba typy uhlí nacházejí v sousední těžební oblasti a při zvažování výstavby nových elektráren, což působí na soutěž mezi hnědým a černým uhlím pouze zprostředkovaně.
- (24) Nicméně s ohledem na významné postavení společnosti ČEZ při odběrech hnědého uhlí od tuzemských hnědouhelných těžebních společností a s ohledem na skutečnost, že společnost ČEZ navrhla v zákonem stanovené lhůtě 15 dnů opatření k nápravě, která jsou dostačující k nápravě soutěžního prostředí, Úřad v předmětném správním řízení nepovažuje za nutné zabývat se otázkou vymezení relevantního trhu s konečnou platností a prokazování existence dominantního postavení na něm.

Zjištěné skutečnosti

- (25) Hlavním předmětem činnosti společnosti SU je těžba hnědého uhlí, jehož rozhodující část představuje hnědé energetické uhlí určené pro výrobu elektrické energie. Nejvýznamnějším odběratelem hnědého energetického uhlí od společnosti SU je společnost ČEZ. V současné době dodává společnost SU společnosti ČEZ hnědé energetické uhlí na základě Smlouvy s SU. Společnost ČEZ má dále uzavřeny v současnosti platné střednědobé smlouvy o prodeji a koupi hnědého energetického uhlí se společnostmi Czech Coal - dceřinou společností společnosti MU (Smlouva s MU) a společností SD (Smlouva s SD).
- (26) Na základě vzájemného porovnání obdržených fotokopií smluv, které má společnost ČEZ uzavřeny se svými smluvními partnery dodávajícími hnědé energetické uhlí a obdržené korespondence, jež proběhla mezi společnostmi ČEZ a společností SU ohledně dodávek hnědého energetického uhlí od společnosti SU společnosti ČEZ, dospěl Úřad ke zjištění několika rozdílů v posuzovaných smlouvách.
- (27) Za zásadní rozdíly ve smlouvách uzavíraných mezi společnostmi ČEZ a hnědouhelnými společnostmi byly ze strany Úřadu shledány **rozdílný cenový vzorec a rozdílné omezení maximálního možného růstu ceny dodávek hnědého uhlí**. Na základě obdržených fotokopií smluv uzavřených se společnostmi ČEZ a hnědouhelnými společnostmi bylo zjištěno, že jednotlivé důlní společnosti mají stanoveny rozdílné cenové vzorce v rámci svých

v současnosti platných střednědobých smlouvách. Společnosti SD a SU mají již v současnosti zakomponován do cenového vzorce i koeficient cenového vývoje na trhu elektrické energie, společnost SU tento koeficient cenového vývoje na trhu elektrické energie (dále též „energetický koeficient“) zaveden nemá. Společnost ČEZ je na základě zjištění Úřadu ochotna energetický koeficient vůči společnosti SU uplatňovat, a to od 2. pololetí roku 2006. Samotná cena paliva je stanovena především dohodou smluvních stran, s tím, že pokud nedojde při vzájemných jednáních k dosažení shody ohledně ceny pro příslušné období, bude cena stanovena podle zmíněného vzorce. Druhý zásadní rozdíl je ze strany Úřadu spatřován v současně platné Smlouvě s SU, v níž se nachází omezení maximální možné výše cenového růstu pro následující kalendářní rok, a to na 2 % z ceny platné pro aktuální rok. Toto omezení není zahrnuto ve smlouvách s ostatními dvěma hnědouhelnými společnostmi.

- (28) V průběhu šetření podnětu probíhala mezi společnostmi ČEZ a SU jednání ohledně dodávek hnědého energetického uhlí od společnosti SU společnosti ČEZ. Dne 21.7.2006 obdržel Úřad od společnosti ČEZ text návrhu dlouhodobé kupní smlouvy (Smlouva o zajišťování dodávek hnědého uhlí) a text návrhu Dodatku č. 2 Smlouvy s SU³ (dále jen „Návrh Dodatku č. 2“), včetně vyjádření se společností SU k výše uvedeným návrhům prostřednictvím e-mailu, a to dne 11.7.2006 (viz str. spisu 288-302 sp. zn. P 170/06), ze kterého vyplývá, že společnost SU nemá k návrhu dlouhodobé smlouvy žádné připomínky. Připomínky ze strany společnosti SU však přetrvávají ve vztahu k Návrhu Dodatku č. 2. První připomínka ze strany společnosti SU se týká rozporu mezi množstevním údajem, který byl původně uveden ve střednědobé Smlouvě s SU a mezi dnes skutečně předpokládaným ročním odběrem od společnosti SU, neboť Příloha č. 1 je dle názoru společnosti SU v rozporu s tabulkou rozpisu dodávek na jednotlivé roky. Druhá připomínka se vztahuje k požadavku společnosti SU na změnu ceny s ohledem na energetický koeficient ve střednědobé Smlouvě s SU, a to k 1.1.2006, neboť v Příloze č. 3 Návrhu Dodatku č. 2, jenž upravuje cenu paliva, je uvedeno rozdělení ceny paliva pro rok 2006, a to na dvě období: 1. období - pro dodávky dodané do elektráren kupujícího v období od 1.1. do 30.6.2006, kdy je cena stanovena podle dosud platného cenového vzorce a 2. období - pro dodávky dodané do elektráren kupujícího v období od 1.7. do 31.12.2006, kdy je cena paliva stanovena podle nově platného cenového vzorce, přičemž výchozí cenovou základnou⁴ pro výpočet ceny pro rok 2007 má být aritmetický průměr ceny platné pro dodací období od 1.1. do 30.6.2006 a ceny platné pro dodací období od 1.7. do 31.12.2006.

Právní posouzení

- (29) Dle ustanovení § 1 zákona upravuje tento zákon ochranu hospodářské soutěže na trhu výrobků a služeb (dále jen „zboží“) proti jejímu vyloučení, omezení, jinému narušení nebo ohrožení (dále jen „narušení“) dohodami soutěžitelů, zneužitím dominantního postavení soutěžitelů, nebo spojením soutěžitelů.
- (30) Zákon v § 11 odst. 1 stanoví, že zneužívání dominantního postavení na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů je zakázáno. Není tedy zakázána existence dominantního postavení soutěžitele jako takového, ale až jednání naplňující pojmové znaky skutkové podstaty zneužití tohoto postavení.
- (31) Autonomie vůle soutěžitele nacházejícího se v dominantním postavení na relevantním trhu je do značné míry omezena v porovnání se soutěžiteli, kteří toto postavení na trhu nemají, a proto soutěžitel v dominantním postavení musí regulovat své obchodní chování tak, aby svým jednáním nenarušil hospodářskou soutěž a nepůsobil újmu jiným soutěžitelům nebo

³ V návrhu Dodatku č. 2 ke Smlouvě s SU je uvedeno, že se obě smluvní strany dohodly na změnách Smlouvy s SU.

⁴ Tzv. cenová základna byla v nápravných opatření společnosti ČEZ změněna – viz čl. 43 rozhodnutí.

spotřebitelům. **Dominantním postavením může disponovat jak subjekt na nabídkové straně trhu, tak subjekt působící na poptávkové straně trhu.** Odběratel má na trhu dominantní postavení, pokud mu jeho tržní síla umožňuje se ve značné míře chovat nezávisle na svých konkurentech či dodavatelích. Odběratel má dominantní postavení, pokud vystupuje v pozici tzv. „nutného obchodního partnera“ pro své dodavatele, přičemž je sám schopen poměrně snadno začít odebírat příslušné zboží od jiných dodavatelů.

- (32) Jednou ze zákonem demonstrativně zmíněných forem zneužití dominantního postavení,⁵ je uplatňování rozdílných podmínek při shodném nebo srovnatelném plnění vůči jednotlivým účastníkům trhu, jimiž jsou tito účastníci v hospodářské soutěži znevýhodňováni. Podmínkou pro aplikaci tohoto ustanovení je nutno prokázat existenci rozdílných podmínek, shodnost nebo srovnatelnost plnění a znevýhodnění v hospodářské soutěži, a to za podmínky kumulativního prokázání jednotlivých prvků této formy zneužití dominance. Za rozdílné podmínky lze považovat v tomto smyslu například rozdíly v odlišných cenách či platebních podmínkách, poplatcích či poskytovaných slevách. Podmínka shodnosti či srovnatelnosti plnění, a to plnění obou stran, musí být zkoumána z hlediska srovnatelnosti podmínek, za nichž je konkrétní plnění poskytováno, přičemž je třeba vzít v úvahu povahu, složení a kvalitu dodávaných výrobků či služeb, rozdíly v rychlosti dodávek a v marketingových nákladech spojených s tímto plněním. Závěrečná podmínka pak znamená prokázání, že uplatněním rozdílných podmínek byli účastníci v hospodářské soutěži znevýhodněni.
- (33) Je třeba zdůraznit, že účelem zákona není uložit dominantnímu soutěžiteli, aby uplatňoval vůči všem svým dodavatelům ve všech případech a za všech okolností totožné podmínky nákupu nebo prodeje, nýbrž smyslem příslušného ustanovení zákona je zabezpečit rovné zacházení subjektům účastnícím se v hospodářské soutěži, jejichž obchodní vztahy s dominantním soutěžitelem jsou založeny na shodném či srovnatelném plnění.
- (34) Úřad spatřoval možné porušení § 11 odst. 1 zákona, ve stanovení rozdílných podmínek ve smlouvách uzavřených mezi společností ČEZ a jejími dodavateli hnědého uhlí pro výrobu elektrické energie v elektrárnách, upravujících bez objektivně ospravedlnitelných důvodů odlišně cenový vzorec, na základě něhož dochází k určení ceny hnědého uhlí dodávaného do společnosti ČEZ, a to od 1. ledna 2006. **Společnost SU, jako jediný z dodavatelů hnědého uhlí pro výrobu elektrické energie v elektrárnách společnosti ČEZ, nemá v cenovém vzorci obsaženém v současnosti platné Smlouvě se SU pro období let 2005-2009 zahrnut vliv meziroční změny ceny elektrické energie.**
- (35) Důkazy shromážděné v rámci správního řízení nenaznačily, že by se předmět obchodně závazkových vztahů účastníka řízení a společnosti SU výrazněji lišil od předmětu obchodně závazkových vztahů účastníka řízení se zbývajícími hnědouhelnými společnostmi.
- (36) K možnému znevýhodnění společnosti SU, lze uvést, že v rámci správního řízení byl zjištěn rozdíl, který plyne mezi uplatňováním stávajícího a požadovaného vzorce se zakomponovaným energetickým koeficientem ve Smlouvě s SU za první pololetí roku 2006, činí odhadem ze strany společnosti ČEZ [...obchodní tajemství ...] Kč⁶, přičemž další rozdíly by mohly vzniknout v následujících letech, neboť by byly způsobeny rozdílnou základnou pro výpočet cenového nárůstu v dalších smluvních letech.
- (37) Při posuzování relevantních skutečností, které mohly mít vliv na obsah jednotlivých smluv uzavíraných se společností ČEZ a jejími dodavateli hnědého energetického uhlí, vzal Úřad v úvahu zejména fakt, že jednání o uzavření smluv mezi společností ČEZ a jejími dodavateli hnědého energetického uhlí probíhala v různých časových obdobích, tudíž rozdíly mezi

⁵ Ustanovení § 11 odst. 1 písm. c) zákona.

⁶ Odhad ze strany společnosti SU viz čl. 38 rozhodnutí.

jednotlivými smlouvami vyplývají právě z rozdílných požadavků kladených jednotlivými společnostmi při těchto vzájemných jednáních. K tomuto Úřad blíže uvádí, že první dlouhodobá smlouva na dodávku hnědého energetického uhlí byla uzavřena mezi společností ČEZ a společností SD [...*obchodní tajemství* ...] na období let 1998-2015, a to dne 4.12.1997. Dlouhodobá Dohoda mezi společností ČEZ a společností MU byla uzavřena dne 1.7.2005. Smluvní strany se touto Dohodou zavazují, že [...*obchodní tajemství* ...] uzavřou dlouhodobou kupní smlouvu na dodávky hnědého energetického uhlí pro výrobní kapacity společnosti ČEZ pro období let 2016 až do vyčerpání zásob hnědého uhlí. Střednědobá Smlouva s SD byla uzavřena dne 20.12.2005 na období let 2006-2010. Smlouva s MU byla uzavřena dne 1.7.2005 na období let 2006-2012. Zatímco střednědobá Smlouva s SU byla uzavřena dne 8.12.2004, a to na období let 2005-2009.

- (38) V průběhu správního řízení dospěly společnosti ČEZ a SU, na základě vzájemných jednání, k dohodě o návrhu střednědobé smlouvy, a to včetně znění cenového vzorce upravujícího meziroční změnu dodávek hnědého uhlí se zakomponovaným energetickým koeficientem. Jediným sporným bodem zůstalo určení data, odkdy má předmětný cenový vzorec platit. Společnost SU požadovala platnost tohoto vzorce k 1.1.2006, zatímco společnost ČEZ navrhovala datum počátku platnosti k 1.7.2006. S návrhem společnosti ČEZ společnost SU nesouhlasila, neboť tímto je dle názoru společnosti SU „*tato oproti ostatním producentům znevýhodněna, protože její cenový nárůst je a stále bude nižší v porovnání s rokem 2005, než u ostatních dodavatelů hnědého energetického uhlí*“. Rozdíl mezi cenou odpovídající cenovému vzorci dle stávající Smlouvy s SU z roku 2004 a cenovým vzorcem obsahujícím vliv změny elektrické energie za první pololetí roku 2006 činí dle společnosti SU [...*obchodní tajemství* ...] Kč.
- (39) Na základě výše uvedených skutečností, zejména s ohledem na nemožnost dohodnutí se obou společnostmi na shodném datumu, od něhož by měla společnost SU ve smlouvě obsažen cenový vzorec upravující meziroční změnu dodávek hnědého uhlí se zakomponovaným energetickým koeficientem, bylo dne 22.9.2006 zahájeno z moci úřední správní řízení se společností ČEZ ve věci možného porušení § 11 odst. 1 zákona. V zákonem stanovené 15 denní lhůtě podle § 11 odst. 4 zákona obdržel Úřad od společnosti ČEZ dopis obsahující návrh nápravných opatření (dále také „**Návrh opatření**“) – (viz str. spisu 2-5 spis sp. zn. S 273/06). V rámci jednání, která Úřad vedl jak se společností ČEZ, tak se společností SU,⁷ bylo zjištěno, že mezi společnostmi SU a ČEZ byla tato problematika již prodiskutována a obě strany se dohodly na dalším postupu. Rovněž byl odsouhlasen způsob narovnání ceny, kterou doposud společnost ČEZ platila společnosti SU za dodávku hnědého energetického uhlí, na úroveň smluvní ceny dle v budoucnu uzavřené smlouvy na dodávky uhlí pro druhé pololetí roku 2006. Současně bylo mezi společnostmi přistoupeno k projednání a vyřešení otázky cenového rozdílu vzniklého uplatňováním odlišného cenového vzorce za první pololetí roku 2006.

Posouzení navržených opatření

- (40) Úřad se zabýval možností uložení nápravných opatření navržených účastníkem řízení ve smyslu § 11 odst. 3 zákona. Navrhovaná opatření může Úřad přijmout pouze za splnění kumulativních podmínek. První z nich je iniciativa účastníka řízení. Nedojde-li ze strany účastníka řízení k navrhnutí opatření ve smyslu § 11 odst. 3 zákona, nelze ze strany Úřadu rozhodnutí v tomto směru vydat. Druhou z podmínek je odpadnutí výhrad, které Úřad k jednání účastníka řízení měl, tzn., že splněním opatření dojde k nápravě stavu, který Úřad považuje za závadný. Závěrečnou podmínkou je skutečnost, že opatření je dostačující z hlediska ochrany hospodářské soutěže.

⁷ Viz čl. 9 rozhodnutí.

- (41) Uložení opatření není možné v případech, kdy zneužití dominantního postavení účastníkem řízení mělo za následek podstatné narušení soutěže. Pokud jde o podmínku podstatného narušení soutěže, nestačí v daném případě potencialita podstatného narušení soutěže, nýbrž takový následek musel na relevantním trhu skutečně nastat. Pojem podstatné narušení hospodářské soutěže zákon blíže nespecifikuje, jeho naplnění může vyplynout například z charakteru jednání dominantního soutěžitele, z rozsahu postižených soutěžitelů nebo spotřebitelů, újmy způsobené soutěžitelům či spotřebitelům zneužitím dominantního postavení, délky trvání protiprávního jednání, strukturálních dopadů tohoto jednání na podmínky relevantního trhu a reálných možností navrácení těchto podmínek do stavu, který by existoval, pokud by ke zneužití dominantního postavení nedošlo. K podstatnému narušení soutěže dochází zejména tehdy, pokud jednání dominantního soutěžitele zabránilo vstupu nových soutěžitelů na trh nebo například vedlo k jejich eliminaci z trhu s následkem faktické monopolizace trhu.
- (42) Úřad předně konstatuje, že účastník řízení splnil lhůtu 15 dnů, pro písemné oznámení těchto navrhovaných opatření, která je potřebná v souladu s ustanovením § 11 odst. 4 zákona pro jejich možné přijetí ze strany Úřadu, neboť v případě, že je lhůta 15 dnů ze strany účastníka řízení překročena, je možno tato nápravná opatření přijmout jen v případech hodných zvláštního zřetele.
- (43) Úřad se zabýval tím, zda Návrh opatření formulačně upřesněných dopisem ze dne 13.11.2006 splní podmínky stanovené v zákoně. Účastník řízení se zavázal realizovat tato následná opatření⁸:
- I.** Společnost ČEZ se zavazuje uzavřít nejpozději do 31.1.2007 smluvní Dodatek ke Střednědobé kupní smlouvě se společností Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s., ve kterém bude zapracován cenový vzorec odvozující změnu ceny uhlí od změny ceny elektrické energie tak, jak je obdobně sjednán s ostatními hnědouhelnými společnostmi v následujícím znění:
- „Cena paliva bude stanovena především dohodou smluvních stran. Pokud při vzájemném jednání nebude dosaženo dohody o ceně pro příslušné období, bude cena stanovena podle následujícího vzorce:
- [... *obchodní tajemství* ...],
- II.** uzavřít nejpozději do 31.1.2007 Dodatek Střednědobé kupní smlouvy se společností Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s., ve kterém obě smluvní strany dohodnou pro tento rok konkrétní množství, rozdělení množství v příslušné jakostní kategorii dodávek a odběrů paliva ze společnosti SU na jednotlivé elektrárny společnosti ČEZ, případně další dílčí změny či doplnění Střednědobé kupní smlouvy podle dohody obou smluvních stran. Součástí dodatku bude i úprava ceny dle výše uvedeného vzorce, a to přepočtem ceny k 31.12.2005 [*...obchodní tajemství ...*]. Takto stanovená cena bude zároveň výchozí cenou pro stanovení ceny roku 2007 přepočtem dle vzorce,
- III.** uzavřít nejpozději do 31.1.2007 se Sokolovskou uhelnou, právní nástupce, a.s. dlouhodobou kupní smlouvu na dobu do vyuhlení dolů.“
- (44) Na základě seznámení se s těmito nápravnými opatřeními a dosaženými výsledky z proběhlých jednání⁹ mezi společnostmi ČEZ a SU, se Úřad zabýval tím, zda jednání

⁸ Závazek společnosti ČEZ uvedený pod bodem I. (spočívající v přijetí cenového vzorce tak, jak je obdobně sjednán s ostatními hnědouhelnými společnostmi) je v této části rozhodnutí popsán s detailním upřesněním tohoto vzorce.

společnosti ČEZ, v němž Úřad spatřoval možné zneužití dominantního postavení, mělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže¹⁰. Vzhledem k tomu, že protisoutěžní jednání společnosti ČEZ bylo poměrně krátkodobé a nedošlo ke vzniku závažných negativních dopadů na soutěž, jakým by mohlo být například vyloučení smluvního partnera ze soutěže, Úřad seznal, že v konkrétním případě nemělo jednání společnosti ČEZ za následek podstatné narušení hospodářské soutěže.

Závěr

- (45) Ze všech výše uvedených skutečností, Úřad dospěl v tomto konkrétním případě k závěru, že jsou kumulativně splněny podmínky pro přijetí opatření podle ustanovení § 11 odst. 3 až 5 zákona. Z tohoto důvodu uložil Úřad účastníkovi řízení, aby splnil nápravná opatření,¹¹ která navrhl pro zajištění ochrany hospodářské soutěže a odstranění závadného stavu na relevantním trhu, s tím, že o splnění nápravných opatření obsažených v části I. výroku tohoto rozhodnutí, je společnost ČEZ povinna písemně informovat Úřad, a to ve stanovené lhůtě do 30 dnů po jejich realizaci, nejpozději do 28.2.2007. Zároveň Úřad správní řízení podle ustanovení § 11 odst. 3 zastavil, neboť shledal navržená opatření za dostačující k nápravě způsobených protisoutěžních následků.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení dle § 152 odst. 1 a 4 ve spojení s § 83 odst. 1 a § 85 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, podat do 15 dnů od jeho doručení rozklad, o kterém rozhoduje předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Rozklad se podává u Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Včas podaný a přípustný rozklad má odkladný účinek.

JUDr. Luděk Svoboda
ředitel
Sekce ochrany hospodářské soutěže I

Rozhodnutí obdrží:

ČEZ, a.s.
Duhová 2/1444
140 53 Praha 4

⁹ Viz čl. 39 rozhodnutí.

¹⁰ Ve smyslu § 11 odst. 5 zákona.

¹¹ Viz čl. 43 rozhodnutí.

